

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: Udrag fra Skyggebilleder

Citation: Andersen, H. C.: "Skyggebilleder af en Reise til Harzen, det sachsiske Schweitz etc. etc., i Sommeren 1831", i Andersen, H. C.: *Skyggebilleder af en Reise til Harzen, det sachsiske Schweitz etc. etc., i Sommeren 1831*, udg. af Johan de Mylius, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, 1986, s. 152. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-andersen01val-shoot-idm139649681374224/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Skyggebilleder af en Reise til Harzen, det sachsiske Schweitz etc. etc., i Sommeren 1831

af stænderforsamlingerne og den samtidige etablering af en kritisk intellektuel presse i og med avisen *Fædrelandet*, hvis afvæbnende titel dog siger noget om debatmiljøet herhjemme dengang.

Men igen her er Andersen dristig, forud for sine samtidige. Han hylæer den ny tid, ser frem til, at frihed og oplysning vil blive fælles-eje for folkene, når revolutionerne er gennemkæmpede. Utopisk ser han frem til et nyt Gimle (værsgo, Grundvig, igen!) og spejler sine fremtidsdrømme i et blomstrende naturbillede (»mild Sommersvarme«). Men profetisk for 1830'ernes gærende ånd – i dansk tilsmil – stiller han sig indtil videre tilfreds med at være *iagtager*, at finde det *interessante* i den vilde gæring, det romantisk brusende. Også det politiske hører ind under det interessante; det længe skjulte bryder voldsomt frem, og enhver brydning er æstetisk inspirerende, så længe man kan holde sig på afstand. Den kunst kunne 1830'ernes litteratur: at omgås brandfarlige emner uden selv at brænde fingrene. Andersen er dog her nærmere ved ilden, når han i slutningen af kap. IX fra Poiens skæbne ser fremad mod de kommende omvæltninger:

Med Kjæmpe-Skridt gaae vi en ny og bedre Tid imøde; men Europa maa have udkjæmpet, den vilde Lava maa først syde fra Bjerget, før det kan bære Fredens, Frugtbarhedens frodige Ranker. En *fornuftig* Frihed, en naturlig Oplysning vil da udbrede sin milde Sommersvarme over Landene, da vil det nye Gimle stige bag det kjæmpende Ragnarokr! men vor Tidsalder er interessant! den vilde Gjæring i Naturen og Menneskelivet, er det ogsaa herligt at opleve! vi virke jo alle med til det store Maal. Mangt et vildt, brusende, romantisk Gemyt vil maaske misunde os! [Sidste sætning vil er futurisk] (s. 85).

I det følgende konkretiserer Andersen det politiske ved at citere løs fra »vore Dagblades« med udfald mod censuren og tyranniet – i udlandet. Citaterne er overstrøede med tankestreger, der nogle steder ligefrem er sat der for at angive, at dette her ville være for skrap kost for den hjemlige censur.

Allerede i kap. VI var Andersen inde på det politiske, her med udgangspunkt i en romantisk morgenstemning: